

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyesületi tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czimzendő.

A hirdetési díjazabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Áron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Vörös Sándor**,
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: A vágó-marha vásárról. — A tarlók feltöréséről aratás után. r. — A napraforgó és az aprószarvasmarhatenyésztés. — A buza aratásának ideje. **Löcherer Andor**. — Mehész-egyleti mozgalom. — Pályázat. — Egyveleg: Az aratási kilátásokról az egész világon. A kukoricán *phylloxera*. Az amerikai kukorica veronye. Értesítés — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetés.

A vágó-marha vásárról. *)

Teljesebb megértés kedvéért, előre bocsátom a következőket.

A bécsi marhavásár legnevezetesebb központja a Lajthán inneni és tuli vágó-marha forgalomnak, és az üzlet szabályozója. Az ottani vásári eljárások ellen panasz van, miután az különösen a kicsinyben hizláló gazdáknak a megjelenést lehetlenné teszi.

Az eladás itt különbözőképp történik; vagy darabonként szem mértékre, vagy próba-vágásra, vagy élő súlyra % levonással, vagy végül tisztán élő súly szerint.

Az egész vásári forgalmat az ugynevezett komisáriusok közvetítik, általuk hitelhez jut mind az eladó, mind a vevő, kiknek azután a vásár megtörténtével bizonyos %-ot szolgáltatnak a vásáros felek.

Ebből a komisáriusoknak nem kis hasznuk van, mert van rá eset, hogy egy év alatt egy-egy magának 40, sőt 50 ezer forint hasznót is képes csinálni.

Ezek előre bocsátásával ha meggondoljuk, hogy Magyarország 1870—1882-ig a bécsi vágó marhavásárru körülbelül 1800 drb. állatot hajtott minden vásár napjára, kezegetlenül nem

*) A kolos-monostori magy. kir. gazd. tanintezet ifjuságának önképzőkori gyűlésén felolvastattott **Dr. Szentkirályi Ákos** tanár által. Után jegyzette:

Barabas Béla,
III. éves hallgató.

volna elnézhető az, a mi ott történik; s mégis a mi gazdáink efnézik tétlenül azon egyed áruságot, melyért a Lajthán tuli gazdák már régóta kikeltek a nagy gyáros hizlalók ellen — maguk s a mi érdekünkben is, — kik a pénz hatalmát fölhasználva kifosztják, kiszorítják gazdáinkat a piacról. A Lajthán-tuli lapok ezek ellen már évek óta felszóllaltak s kimutatták, hogy a gazda, a világ e nagy piacról le lesz szorítva mindaddig, míg e helyzet nem változtatunk.

A gazdák e méltó felszólalására a bécsi kormány 1880-ban dolgoztatott ki egy új szabályzatot, melynek feltételei, — tekintettel a bécsi búsfogyasztó közönségre, — a következők lettek: 1) „az élő súly szerinti köteles eladás, 2) a bites vásári ügynökök intézménye, 3) egy központi bank, mely a vásár összes pénzügyeit hivatalosan kezeli.“

No már most a ki csak leírásból is ösmeri a bécsi vágó-marhavásáron véghez vitt rablással határos manipulációt, könnyen elhitheti, hogy ezen új szabályzat mily nagy vissza hatást szült a komisariusnak, és az általuk felhecczelt nagy gyáros és mészárosokban, kik egyhangulag kimondották a „pe-reat“-ot.

Most, ha a gazda felküld egy pár állatot Bécsbe, azt a hogy kéri oda kell adnia, mert ha nem: viheti vissza, miután az üzletet a komisariusok tartják kezeik között, kik gazdát, állatot egyenlően megnyuzni képesek.

Ha az élő súly szerinti vásár kötelező s egyedüli lenne, akkor nem lehetne próba vágásokkal csálni, akkor az állatok más részei is (bőr, fagygyu, fej stb.) jobban értékesíthetők lennének. Ily körülmények között a gazda számítás nem tehet s ha teszen is — a csalódáson kívül osztály részéül jut a kiszarolás.

Az élő súly % levonással elő számítás szintén nehéz, csaknem kivihetetlen a bevételt előre meghatározni, miután a % levonás nem a hizottsági állapot, vagy hús minőségo által határozatik meg, hanem függ az üzlet komisariusoktól.

A nagyban hizlálók monopolizálják a piacot a magok hasznokra, de a mi kárunkra.

Honnan van az, hogy a Lajthán tuli és magyarországi nagy hizlálók oly hatalmason — és a mint látszik eredménnyel — tiltakoznak az új vásári rendszabály ellen.

Bizonyos ha a kötelező elősúly szerinti eladás a hitelt ügynökök és központi pénztár intézményei életbe léptetnének és ezek alapján az előszámítás felhasználható vásár-jegyzékek fognak megjelenni: akkor a gazdák többször fognak hizlálni s tömegesen hajtanak fel állatokat nem moslékkal, hanem szóóával és szemmel hizlálva.

Azt kérdelem, hogy a budapesti vásáron nem fognák-e behozni, a mit Grátznak példája már helyesnek bizonyít? Vajjon ha Amerikába az élő súly szerinti eladás helyesnek bizonyult, nem fog-e ezen mód nálunk is elterjedni?

De mi kifogás lehetne az ilyen tiszta vásár ellen? bizonyára csak az, hogy tiszta! Miért ne lehetne a hús-marhát súly szerint eladni, hiszen a vevő tapasztalása alapján hozzá vehet a súlyhoz és nem veszen bendő tartalmat, mert az állat koplaltatik. A próba vágással, ha igazságosan hajtatik végre, bizonytalanabb az előny; a % levonás kettős alkut feltételez; a darabszámra való vásár nagyobb kockázattal jár s mégis mind ezen módok örömmel fogadtatnak, csak az élő súly szerinti eladás nem kell. Nem kell azért, mert a nagy gyakorlattal bíró vevő előnyvel csinálja a vásárt a kevésbé gyakorlott és tán kényszer helyzetben lévő gazdával. A nagy gyáros hizlálók pedig félnek, hogy ez esetben a gazdák is a versenyterre léphetnek jobb áruikkal.

Azoknak, kik az élő súly szerinti eladást ellenzik igazuk van abban, hogy a vágó marhát nem lehet megítélni csupán az élő súlyból, mert itt határoz a fajta, kor, hizottság foka és a felhasznált takarmány. De ez így van valamennyi árunál, a kiflinél, kávénál, arany láccnál stb., ép úgy, mint a vágó marhánál. Az áruk kinézéséből azok minőségere következtetni részint lehet, részint nem lehet.

A kiflit említve, tovább fűzöm a hasonlatot a kenyérről.

A nagyban hizlálók, a mint tudjuk teljes hizást eszközölnek, állataikat a lehető legnagyobb fokra hizlálják. Az ilyen conditióban lévő állatok többet mutatnak, mint a mit nyomnak, mert mentől előbbre haladott a hizás, annál inkább fogynak a másféle szövetek, annál kevesebb lesz a test víztartalma, melyek helyébe zsír és fagygyu lép; mivel azonban a zsír legnagyobb térfogatu ugyan, de legkönnyebb faj-típu, azért az ilyen állat többet mutat, mint a mennyit nyom a mérlegen. A gazdák ellenkezőleg csak felhízott állatot vinnének a piacra s az ilyen állat aránylag többet nyom a mázsán, mint a mennyit mutat szemre s így az érette befolyó összeg is aránylag nagyobb lenne. A kenyér-piaczon hasonlóképp nagy felháborodást szólna a mérlegezett kenyér eladás mert azon sütő, ki most timó s más sütőporral állítja elő szép domboru kenyérét, elesnek a versenyben, miután a czökös lisztes kenyérhez fordulnak a vevők.

Azonban minkét esetben bizonyos, hogy a módosabb vevők a jobbat fogják keresni s így a vágó-marha vásáron is a jobban hizlatt állat élő súlya drágább lesz, miáltal a különbség kiegyenlítettik.

Bizonyos az is, hogy a hizás kezdetén a súly szaporulat nem észrevehető, mert a szövetek közt levő víz helyett protein anyagok és zsírok lépnek; de ezen körülmény nem jöhet számításba, miután a piacra hajtáskor az eladó áruja mindig tul van ezen időszakon.

A tápláltság s hizottság fokára alkalmas tapogatás utján inkább következtethetünk, mint a mérleg segítségével, mert Voith éheztesési kísérletei bizonyítják, hogy ugyanazon állatok teste egyenlő összsúly mellett igen különböző hús, zsír és vízből áll.

A mérő szalaggal való meghatározás is tán biztosabb lenne a mérlegnél, azonban nekünk csak azt kell tudni, hogy mit kaphatunk és adhatunk az áruért. Azon körülményeket sem kell figyelmen kívül hagyni, melyek az árra befolyást gyakorolnak, mert a fiatal jól hizott finomabb csontvázu állatokat jobban megfizetik, mint ugyan olyan súlyú öreg állatokat.

Mindezekből úgy látszik legjobb lenne a hússúly szerinti eladás előre megalkudott árban, külön számítva a húst, bőrt zsigereket, fejet. A becsületes próbavágás utján eladás szintén jó lenne. A % szerinti vásárnál — hogy az helyes eljárás legyen — kívánatos a fajta, kor, hizottság tekintetbe vétele s ekkor is a vásár, mint már említettem kettős alkut föltételez s ez rendszeren az eladó fél kárával történik. Az élő súly szerint % levonás nélkül való eladás a leg egyszerűbb. Ilyen eljárás mellett a vásárló tapasztalatai után nem károsodik, az eladó pedig otthon kiszámíthatja áruja értékét. Ha az ilyen vásár lépne életbe — hitelt közvetítő segítségével, akkor a gazda nyugodtan küldhetné hizott ökrét a piacra; eadathatnának azok ott az ő jelenléte nélkül is, s meglehetne nyugodni abban, hogy portékájáért a lehető legnagyobb árt kapta.

Hogy a legszerényebb verseny ts mit eredményezhet, annak tanui voltunk itt Kolozsvárt, ugyanis itt az önhasznot hajtászó mézárosokkal dicséretes bátorsággal szemben szálltak, — jobb s olcsóbb árukat adva — mely eljárás lenyomta a hús árát 6 — 8 krral kigrmonkint.

A tulságos haszon lesés s az önérdek miatt nem kellene a bécsi új rendszabályok.

Nekünk, magyar gazdáknak, arra kellene törekedni, hogy a világ minden piacán, de különösen a bécsi piacon, legyünk verseny képesek, mert csak ezen uton tudnok meggátolni ezen pusztítást, mit a nagy hizlálók fiatal állataink között véghez visznek; miután a hizlálók mind a helyesen alakult fiatal ökröket veszik hizlás alá s ez által — az árak magas volta miatt — nem versenyezhetnek a hizlálókval gazdáink, vagy ha igen, csak magas árak fizetése mellett.

Ezen körülménnyel foglalkozik a szesztermelők lapja is s megemlíti azou körülményt, hogy a gazdaságilag szükségelt igás erőt rendeltetésétől elvonják a nagyban hizlálók. Azonban ezen föltevés nem helyes alapon nyugszik, mert a gazdáknak az

a nagy előnye van a dologban, hogy marháját különféle hasznó-célokra használhatja.

A nagyban hizlalóknak is több hasznuk volna, ha mustrált állatokat állíthatnának hizlalóikba, de ezt nem tehetik, mert a bécsi lakosság gazdagsága és ingyenczsége nem az öreg vágó marhahúst követeli.

Szerény nézetem szerint ezen okoskodás és indokolás nem helyes. Ha Bécsnek jomódusága s fényüzése kívánja a fiatal marhák húsát, akkor nagyban hizlalókat kisebb haszonnal való üzletre kényszerítené, pedig nem arról van szó, hogy a piac a vevők kedve szerint alakuljon kárral is, hanem arról, hogy a gazdagsággal járó fényezés csökkenti a jövedelmet. Nagy kérdéses, hogy valyon van-e üzleti logika az ilyen okoskodásban? Ha most a gazdáknak csak azért kell igavono marhájok javát elpusztítani, hogy Bécs fényt űz, ugy azon előny, mi gazdáinknak állataikban fekszik, azoktól elvonatnék s egy néhány embernek jövedelmezne millió forintokat. Ez nemzetgazdaságilag nem volna helyes, mert ilyen alapon a bécsi húsfogyasztó ingyencz közönség kívánhatná a fiatal tenyésztelenek levágatását is.

Ezen okoskodással alig lehetne indokolni azon körülményt, miszerint a bárányszerű Angolországban s azt az Angol királyné leszorította asztaláról azon czélből, hogy a lepadt juh létszám az által pótoltsék, a mi így csakhamar föl fog szaporodni megint, ha ezen eljárása az udvarnak a polgárságban is követőkre talál.

Nem azért szedik fel a nagyban hizlalók a fiatal ökröket, hogy a bécsi ingyenczeknek eleget tegyenek, hanem azért, hogy a fizetett nagy árak mellett nagy hasznót huzzanak, mert a fiatal állatok a takarmányt jobban értékesítik, inkább husra hiznak, mint zsirra s így a mérlegben többet huzznak, egészségük, fogazatuk jobb; emésztésük helterjesebb. Ezután hógyné fizetné ki magát a fiatal ökrök hizlalása, mikor a borjunak tejjel, tojással, rizsszel való hizlalása kifizeti magát ott, hol a hizott borjúkat jól megfizetik pld. Párizs mellett.

A nagyban hizlalók előnyére szolgál az is, hogy nemcsak fiatalok állataik, hanem azok mélyek, hosszúak — szóval jól alakultak is s így azok nemcsak jobb, de több húst is tudnak termelni a rosszul alakult állatoknál.

Ha állattenyésztésünk annyira halad, hogy hús marhákat produkálhatunk, vagy ha a lófogatok — mint igás erő — illő üzleti eredményt mutatnak fel akkor nem lesz semmi szavunk a nagy gyáros hizlalók eljárása ellen.

Bekellene hozni az elárusított hús osztályozását a test részek szerint, hol mindenki a fizetett összeg szerint kapná a húst, a gazdagabb több pénzért jobbat, s a szegényebb is kevés pénzért jó peccenyéhez juthatna.

Ez által a gazdaközönség is ösztönözve volna hizékonyabb fajtájú állattenyésztésére, a fiatal állatoknak jó tartására, s a fogyasztó közönség se panaszkodhatnék, mert mindenki pénzé után kapná a húst.

Az ökrök kimustrálása is fontos körülmény a gazdára, mert nem kell felednünk, hogy az öreg állatok följavitása na-

gyobb költséggel s így kevesebb üzleti haszonnal jár, s még a húsa sem oly izletes és tápláló; ezért kívánatos volna, hogy ökreinknél ne várjuk be az elvénülési kort, hanem azokat azelőtt mustra alá vegyük, mikor még a finnyásabb nagyúri asztalra is jó, izes és tápláló húst adnak.

A tarlók feltöréséről aratás után.

Aratás előtt vagyunk s miután bizonyosan nem egy gazda óhajtana, hogy földje kevésbé gazos legyen, épen helyén lesz a gazdákat a tarló feltörésére figyelmeztetni.

Angolhonban azon nézetben vannak, hogy minden elmulasztott nap tetemes veszteséget okoz s ezen nézet nálunk is érvényes. Tekintetbe veendő az is, hogy minél tovább halasztjuk e munkát, az annál nehezebb lesz s a mellett a kívánt czélt sem érjük el.

A tarló feltörése által alászántjuk az aratás előtt és közben kihullott gyommagvakat s azok csirázását előmozdítjuk; a legtöbb gyökér-gyom s különösen a tarack a föld szín fölötti részeitől megfosztatik s részben elpusztul; a tarló s egyéb növényi maradványok a talajjal összekevertetnek s gyorsabban elkorhadnak s a következő növénynek tápanyagul szolgálóak; a levegő szabadabbá benyomulván a talajba, azt termékenyíti, míg a fel nem szántott talaj hova tovább inkább megkeményedik s a levegőt magába nem bocsátja.

Nálunk a tarló hámozása vagy alászántása nem szokásos s ennek elhanyagolását a gazdák rendszeren avval mentegetik, hogy aratás után hiányzik az idő; e munka megtételére. Ezen mentség azonban kifogásolható, mert újabb időben rendelkezésére állanak a több testü hámozó ekék, melyekkel e munkát sokkal rövidebb idő alatt lehet végezni; de tekintetbe veendő az is, hogy mennyi idő és munka szükséges arra, hogy a talajt olyan állapotban hozzuk, mint a melybe a tarló feltörése által hozatott volna. Ha pedig a gabona netalán túlért s igen sok mag kipergett, ezen alászántott és kikelt magvak a talajnak kitűnő trágyául szolgálnak, mely más növénymagvak, mint harsika, repce stb. vetése által könnyű uton még tetemesen szaporítható. Ha ezen zöld trágyázáson kívül is még több máfele trágyát hordunk ugyanakkor földünkre, — a hatás sokkal nagyobb leend.

Az aratás után meghámozott talaj, ha a tél előtt jól és lehetőleg mélyen felszántatott tavaszig erdes barázdában maradhat fekvé s minden további szántás nélkül lesz bevehető. Ezen eljárás mellett:

1-ször. A talajnak mult évi legfelsőbb rétege a tarlóval s trágyával a föld alá került, az alsó réteg pedig a felszínre hozatott; levegő, világosság, meleg, fagy és nedvesség könnyebben hatolhatnak az ilyen felszántott talajba s az elmalást viszik vegre.

2-ször. A feltalaj a tél folyamán porhanyóbb lesz, mintha porhanyítására megfeszített erő és a legjobb eszközök használtattak volna. A talajnak ezen porhanyó állapota az, a mely a talajban fejlődő légumeket leköti s a légkörrel szemben, mint

egy szivacs működik. E mellett megtartja a talaj az annyira előnyös téli nedvességet s felülről hamarabb kiszárad, úgy, hogy tavasszal kedvező időjárás mellett korábban mivelhető.

Az így mivelt talajnál soha nem mutatkozik azon hátrány, mely az őszi és tavaszi szántásnál oly gyakran észlelhető, hogy t. i. csaknem ugyanazon földréteg minden benne lévő gyom-magvakkal kerül a felszínre, a mely a múlt évben is felül volt, mi miatt rendszeren az egész szántóföld gyommal annyira be nő, hogy távolról nézve a vetett terményt alig lehet felismerni. Zabvetések néha virágzó repcevetéseknek látszanak.

A mely gazda tarlójával a leirt módon bánik földjének elgazosodásától alig tarthat és a gyom elszaporodásának a leg-czélyszerűbb módon gátot vet.

r.

A napraforgó és az aprómarhatenyésztés.

Az olajtartalma magvak értéke az aprómarhatenyésztésben felette nagy jelentőségű, s egyáltalában nem jogosulatlan azon állítás, hogy a mi paraszt tyukjaink ezen eledel hiányában néznek ki oly nyomorultul, a hosszú telek alatt, s ez az oka annak is, hogy az idegen fajták meghonosítása oly nehezen megy.

Minden melegvérű állatnak szüksége van habár csak csekély mennyiségű zsiradékra, mert az eledelben levő keményítő egymagában nem elegendő a légzés fentartására, a zsiradék hiányában, magának a testnek szövete támadtatik meg. Csoda-e tehát, hogy a szegény tyukok a tél végén oly silányok? Igaz, hogy mindenféle gabona magva tartalmaz olajat, de ez magában véve nem elegendő, miért is tulajdonképen olajos magvakat kell hozzájuk elegyíteni.

Ha a tyukokkal nálunk leginkább etetett magvak vegyi összetételét figyelembe vesszük, azt találjuk, hogy épen ezek tartalmazzanak a legkevesebb zsirt. Ennek azután kettős hátránya van, t. i. a tyukok először is kevés melegítő zsiradékot kapnak: ezzel azután csökken bennük a hajlam a tojásra, a tojás sárgája halavány, kevés és zsirszegény lesz, másodszor pedig a magvakban levő keményítő a zsiradék hiányában nem emésztetik meg eléggé és jó része kárbavész.

A gabonafélék mellett tehát már csak a tökéletesebb emésztetés szempontjából is olajos magvakat kell adni. A kukoricza igen jó tyukeledel, de jó hírnevét ez is magas olajtartalmának köszönheti, melyet semmi más gabonafaj el nem ér. A kukoriczát tehát egymagában is lehet a tyukokkal etetni; ugyanez áll a zabra nézve is, de nem áll a többi gabonafélékre, különösen az árpára és kölesre, a melyek pedig elég gyakran szoktak ugyanezen célra használtatni, miért is hozzájuk mindig olajtartalmu magvakat kell keverni.

Most már tehát az a kérdés, hogy mi legyen azon olajos mag, a mely legczélyszerűbben keverhető a keményítő tartalmu magvak közé. Az aprómarhatenyésztők eddigelé a kendermagot használták e célra, mely feladatának ép úgy nagy olajartalma, mint a bennelevő sok légenyirtalmu anyag miatt tökéletesen meg is felel s különösen haricskával keverve az aprómar-

tenyésztés emeltyűjének tekinthető. Van azonban egy hátránya a kendermagnak és ez az, hogy nem épen olcsó, pedig az aprómarhatenyésztőnek arra is kell vigyázni, hogy a tenyésztés lehető legkedvezőbb feltételek mellett a legkevesebbe kerüljön, továbbá arra is, hogy a felhasznált eledelt lehetőleg saját földjén állítsa elő. A kendertermelés pedig tisztán csak a magnyerés céljából nem fizeti ki magát, de nincs is reá szükség, mert a kendermag a napraforgómag által tökéletesen pótolható, ennek előállítására pedig a lehető legkevesebb hajjal és költséggel jár.

Minden egyes tyuknak elegendő egy évre 5 szál napraforgó, hogy a többi rendes mennyiségű eledel mellett jó állapotban tartassék. A napraforgónak lehetőleg kiterjedten termelése az aprómarhatenyésztőnek felette ajánlatos más szentpontból is. Az aprómarhatrágyát igen előnyösen használhatja fel a sok trágyát igénylő napraforgó trágyázására, mert a napraforgó magvából helyes eljárás mellett igen jó olajat lehet ütni, a mely sok mindenféle célra felhasználható, esetleg eladható.

A napraforgó magvát leghelyesebben úgy lehet etetni, hogy a lisztartalma magvakkal összetörik és a lehető legtökéletesebben elegyítik. Ezen elegyítés igen fontos és kezeskedik az eledel tökéletes felhasználásról, mert az olajos magvak az összezuzás által elveszítik az olajat, mely a keményítőhöz szegődve valódi zsirként szerepel. Ebből látható, hogy nem helyes eljárás az, ha az olajos magvakat egészben dobáljuk a keményítő tartalmu magvak közé. Az olajos magvak helyes etetése mellett nemsokára mutatkozik annak hatása a tyukok tojásra való hajlamának és a hús- és zsirtermelésnek fokozásában, melyek együttesen az aprómarhatenyésztésnek tulajdonképeni célját képezik.

Ha valakinek nincs alkalmá a tyukoknak friss olajtartalmu magvakat adni, helyettesítse azokat a belőlük képezett olajpogácsával, mely szinte rendkívül tápláló hatása, csakhogy természetesen ugyanazon hatás elérésére több kell belőle. Vigyázni kell arra, hogy az etetett olajpogácsa savanyosodástól, nedveségtől és penésztől ment legyen.

(Gazdasági Lapok.)

A buza aratásának ideje.

Buzánkat eddig főleg aczélossága emelte a többi országok buzái fölébe, vagy melléje.

Nem kell ám hinni, hogy más országok buzái nem aczélosak s kérdés, hogy nem épen ezen tulajdonság fokozása lesz-e a versenyző országok részén előnyeink elhódítója.

Buzánk aczélossága teljesen a termelő gazda kezében van.

Hogy buzánk aczélossá legyen, azt aratásának helyes, idejében való végezése biztosítja, ugyanis: a buzát nem szabad túlérni engedni, mert a túlérésnél a külhajak tulvastagokká válván, a buza benső liszttartalmát fogyasztotta s ezért a feldolgozásnál több korpa marad utánna, mint a vékonyhaju buzánál.

Hogy azonban az aratás ama jelzett legalkalmasabb idejét felismerjük, azt kell megfigyelni, hogy mikor lett a buza

félkemény, azaz körmünkkel megvágva, ujjaink közt összenyomva tejjességét elvesztette-e már? Ez időszakban a buza szeme még zöld s csak végén kezd kissé testszínűvé válni, azonban szalmája még nagyobbára zöldes s csak foltonkint sárga, ha a táblát nézzük; azonban csupán a szalma sárgulásából ezen aratási főfontosságú időszakot pontosan megítélni nem lehet.

Ha a buza azon puha állapotából a félkeménybe átmegy, az az aratásra a legalkalmasabb pillanat; ekkor aratva, mindég aczélos, piros szép színű s sulyos buzát nyerünk.

A kalangyában a zölden vágott buza szépen megsárgul, s mindég inkább zöldebben, mint érettebben vágassuk buzáinkat, mert: mindig csak buzánk aczélosságától, piros, egészséges színétől s nagy sulyától függ annak értéke. Ma pedig az idegen országok versenye ellen csak úgy számhatunk eredménynyel sikra, ha ilyen buzát tömegesen termelve nagy tömegben hozhatunk a világpiazcra. Nézze meg tehát minden gazda jól a buzáját s ne késsen az aratás megkezdésével. (G. É.)

Löcherer Andor.

Méhész-egyleti mozgalom.

Első választmányi ülés.

mely tartatott 1883. április 24-én Albu József igazgató alelnök elnöklété mellett, jelen lévén még: Gebhardt Döme egyl. pézstárnok, Dr. Kömives Gerő egyl. altitkár, Csiki János József és Szentgyörgyi Lajos egyleti főtitkár.

1. Titkár előterjesztése folytán, a közgyűlés jegyzőkönyve, minthogy az az Erd. gazdában is már megjelent — fölolvasttnak vétetett.

2. Igazgató alelnök értesíti a választmányt a fölöl, miszerint Benkő Mihály ügyvéd ur a szerződés értelmében az egyl. köztelek még hátra levő fizetni való 200 frt fele részének lefizetésére hitta föl az egyletet. — A választmány beható eszmecsere után úgy látta legcélszerűbben megoldhatónak a kérdést, hogy ha addig is, míg Miniszter ur ő nagyméltósága kegyes válasza s illetve biztató segedelmezése megérkezik, az egylet magamagától vesz kölcsönt az alapítók által tett — különben sérteflen — alaptökből, azon kikötéssel, hogy mihelyt az e czélból is kért segedelmezés megérkezik, a kölcsön vett összeg helyre pótolassék.

A dolog elintézésével igazg. alelnök és egyl. pézstárnok bizattak meg, eljárásukról való jelentés tétel kikötése mellett.

3. Egyleti alelnök jelenti, hogy ő megbízásából folyólag Szabó Györgytől 10 = tíz méhesaládot vásárolt 5 frt 50 krjával, — mely vásár helyeslő tudomásul vétetik s melynek kapcsán utasított az elnökség, miszerint — még elég idején — ismételten kérje meg br. Apor Károly ő nagyméltóságát, az ígért tíz méhesalád elküldésére.

4. A tél folytán megtartott 13 teljesen sikerült méhésztélérről tévén meg jelentését Szentgyörgyi Lajos egyleti titkár s illetve jelzett estélyek jegyzője kéri a választmányt, hogy az idő alkalmassá váltaival a gyakorlati műtétek is kezdetüket vo-

gyék. — A jelentés örvendetes tudomásulvétele után kimondja a választmány, hogy a köztelken eszközölnödó praktikus előadások a mult évben gyakorlatban volt vasárnapok helyett a csütörtök napok délutáni 6 óráján kezdődőleg rendeztessenek, hogy ez által még nagyobb kedvezményben részesíthetessenek az ott megjelenni kívánó ügytársaink.

Az időről-időre előadandó méhész műfogások eszközlése czéljából az elnökség megígérte, hogy minden lehető elkövet a megjelenő ügyfelek érdekében.

5. Igazg. alelnök beterjeszti az orsz. magy. gazd. egylet 430. sz. fölhívását, mely szerint egyletünk is egy or. szövetségbe lépésre szólíttatik föl. — Az átirat a mellékelt pontozatokkal együtt fölolvastatván, megbízott főtitkár, hogy a legközelebbi ülésig tanulmányozza a dolgot s akkor terjessze javaslatát a választmány elé.

6. Főtitkár előterjesztéséből tudomásul vétetvén, miszerint dr. Kömives Gerő tagtársnak altitkárrá választása folytán egy vál. tags. hely megürült. — Közhelyesséssel jelzett helyre választmányi tagul Bodor László lankadatlan buzgalmu ügytársunk választatott meg, melynek tudtulásával az egyl. elnökség bizatott meg.

7. Titkár, helyreigazitandó a közgyűlés mulasztását — indítványozza, hogy Gebhardt Döme egyl. buzgó pézstárnoknak fáradságot nem ismerő munkásságáért elismerő köszönet nyilváníttassék s egyszersmind a szokásos fölmentő irat részére kiszolgáltassék. — A választmányi titkár indítványát helyeslő tudomásul véve, utasította elnökséget, hogy nevezett buzgó pézstárnoknak az egylet nevében köszönetét nyilvánítsa s részére a fölmentő iratot a szokott föntartandók fönnhagyásával kézbesítse.

8. Igazgató alelnök tudatja, hogy ő egyl. méhészeti segédül Papéder György jóra való fiatal embert vette fel, kinek már eddig is igen sok hasznát vette, s kit mint elég jóra való méhészeti érzékkel bíró egyént melegen ajánl a válny figyelmébe, kérvén, hogy részére egy átalányt állapítson meg. — A választmány, tekintettel arra, hogy az illető is ez uton bizonyos oly ismeret biztokába jut, melyből idővel nem csekély anyagi hasznót is merithet, megbizta igazgató alelnököt, hogy 40—50 frt évi átalány erejéig lépjen az illetővel egyességre s ez átalányt a beteleléssel egyidejűleg szolgáltatassa ki. Azon szíveségeért pedig Papédernek, hogy a vett 10 kas méhet saját szekerével kiszállította, jegyzőkönyvi köszönetet szavaz a választmány.

9. A mai jegyzőkönyv hitelesítésére Gebhardt Döme, Csiki János József és Kömives Gerő tagtársakat kérte föl elnök s azzal az ülést 8 óra tájt bezárta.

Hitelesítik :
Gebhardt Döme,
Csiki János József,
Dr. Kömives Gerő.

Albu József,
egyleti igazg. alelnök.
Szentgyörgyi Lajos,
egyleti főtitkár.

Pályázat.*)

A nagy-enyedi vinczellér-képezdében július 30—31-én tartandó zárvizsgával 5 III. ad éves növendék végzi a tanfolyamot, kik közül kettőnek állomása már biztosítva van 3 pedig méltányos díjazásért kész gyümölcsészeti-, szőlészeti- és pinczészeti állást elfogadni

E tekintetbeni megkeresések az intézet igazgatóságához intézendők.

Ugyanevak fent nevezett intézetben az 1883. év október 1-én kezdődő új tanfolyamra 9 esetleg 12 állami ellátással egybekötött helyre pályázat nyitattik.

Felvételi kellékek:**A Rendes tanulók.**

Az intézetbe lépni óhajtó növendékektől megkívántatik, illetőleg folyamodványaik mellé csatolandók:

1. A 16 éves meghaladott életkort igazoló keresztlevél.
2. Erős, egész-éges munkát bíró testalkat es védhímlővel beoltasról tanuskodó orvosi bizonyítvány.
3. Legalább 4 elemi osztálynak jó sikerrel való végzését tanusító orvosi bizonyítvány.
4. Születési helyének előljárói által kiállított jó erkölcsi bizonyítvány.
5. Szüleinek vagy gyámjának beleegyezése illetőleg ama kötelező nyilatkozata, mely szerint a növendék a tanodat csak az intézet igazgatóságának beleegyezésével hagyhatja el**)
6. Fehernemu es egyéb ruhával a növendék magát köllően ellátni tartozik, ágyneműt az intézettől nyereud.
7. Az intézetbe lépni óhajtó növendők az 1, 2, 3, 4, 5 pontok alatt jelzett bizonyítványokkal felszerelt folyamodványát legkesőbb augusztus hó 30 áig a m. kir. vinczellér-képezde igazgatóságához benyújtani köteles, honnét fel vagy fel nem véteiről legrövidebb idő alatt tudósítást nyereud.
8. A felvett növendékek a nékik esetleg tudtul adandó időre, vagy legkesőbb október hó 1 én az intézeti igazgatóságnál megjelenni tartoznak.***)

B. Vendég hallgatók.

Mután az intézetnek egyik fő czélja tulajdonképen az volna, hogy a szőlő birtokokok fiatal oktassá, nevelje, tekintetbe véve azonban azon sajnósan tapasztalt körülményt, hogy épen ezen része a közönségnek, melynek leginkább lenne az érdekében, legkevesebbé veszi igénybe a képezdek újmutatásait, s

*) Felhívásának közzlésére az erdélyi vidéki lapokat az ügy érdekében fölkéri az igazgatóság.

**) Azon t. pártoló urak, kik növendékeket saját költségükön neveltetni óhajtanak, felkérteknk, miszerint vedenceiket rendes szerződés alapján köllően kötelezzek, hogy így azon esetben, ha a növendékek rossz magaviseletük miatt az intézetből eltávolíttatának a reájuk fordít ott kiadások biztosítva legyenek; mert az igazgatóság az intézet célját es érdekét tekintve, semmi nemű elnevezést sem gyakorolhat

***) Idősebbeknek, katonaságtól megszabadult altiszteknek, nagyobb képzettségűeknek s azoknak, kik az intézetben már 1—2 évet jó sikerrel eltöltöttek, a beutakás s osztöndíjak s egyebb kedvezmények elnyereseben előny adatik.

keresve ennek okát az igazgatóság, azt főleg a hosszas kiképzetési időben vélte feltalálni, azért is czélszerűnek látta tannertvét aként szervezni, hogy a szaktantárgyak egészen önállóan kezeltetvén alkalmat nyújtson a vendég hallgatóknak a gyümölcs termelés és borászatnak egy év alatti hallgathatására.

A vendég-hallgatók az előadásokon és gyakorlati munkákban résztvenni kötelesek, bizonyítványt azonban csak az intézet körében töltött időről és kifejlett szorgalmukról nyereud. Lakás és élelmezésről maguk tartoznak gondoskodni, üresedés esetén azonban lakást ingyen, ellátást pedig 1 óra 14 forintért az intézetben nyereudnek.

Nagy-Enyed, 1883. jul. 8-án.

A m. kir. vinczellér-képezde igazgatósága.

EGYVELEG.

— Az aratási kilátásokról az egész világon Estienne Barthelemy marseilleti nagykereskedőház, melynek termés-becslései az üzletvilágban tekintélyvel bírnak, a következő összegezett jelentést teszi közzé: Franciaországban a termés gyengébb lesz, mint a múlt évi, miért épen annyi behozatalra lesz szükség, mint 1882-ben. Algír nem fog importálni, mert termése jó. Olaszország a múlt évi termésnek csak háromnegyedét állítja elő. Spanyolországnak szintén behozatalra lesz szüksége. Schweicz- és Belgiumban közép termés lesz. Németország termése a közepesen alul marad. Orosz- és Törökországban az aratási kilátások eleinte igen kedvezőtlenek voltak, most kevésbé rosszak; de azért e két ország kevesebb gabonát fog ez idén kivinni, mint a múlt évben. Magyarországnak feleslege lesz. A merikában nem lesz ugyan oly jó termés, mint 1882-ben volt, mégis ugyanannyi gabonát fóg kivihetni, mert a multról nagy készletei vanna. Angolország mintegy 5 millió hektoliterrel többlet lesz kénytelen importálni, mint a múlt évben.

(M. F.)

— A kukoriczán phylloxerát találtak a siondai basarági pusztán, legalább a kukoricza gyökerein oly élősd mutatkozik, mely nagyobb ugyan a phylloxeránál, de szakértők szerint ahhoz a családhoz tartozik. A nagyobbak ibolyaszínűek, az egészen kicsinyek, melyek szabad szemmel is láthatók, vörösek. Vagy harmincz-negyven hold területen levő kukoriczát elleptek ezek. A kukoricza elkezdett sárgulni, csenevészni s erről jöttek rá a nagy veszedelemre. A vizsgálatot dr. Horváth Géza, a phylloxera-megfigyelő állomás biztosja fogja eszközölni.

(M. F.)

— Az amerikai kukoricza versenye. Rendkívül figyelemre máltó és forgalmi viszonyainkat jellemző azon tény, hogy Hamburgból több mint 15,000 métermázsa kukoricza Csehországba lett szállítva és ezt újabb szállítmányok fogják követni, holott eddig Csehországot csaknem kizárólag Magyarország látta el kukoriczával. Az Elba-hajózás olcsó szállítási díjt-teleinek igénybevétele mellett az amerikai kukoricza most oda olcsóbban szállítható, mint a magyar. A magyar ku-

koriczának a cseh piacról történt leszorítását egy csekély részben a nálunk tapasztalható áremelkedés is előidézte ugyan, de fő és lényeges indokául ezen legkevésbé sem örvendetes ténynek a magas vasuti szállítási díjak tekintendők.

(M. F.)

— **Értesítés.** A magyar korona területén foglalkozó gazdatisztek és erdészek segélyegyesülete által életbe léptetett állomás-közvetítő osztály — elfogad minden körébe tartozó bejelentéseket és kéri ugy a földbirtokos, mint a bérlő urakat, hogy az üresedésben lévő állomásokat az egyesületi irodának (Budapest, papnövelde-utca 6.) jelentsék be. Állást kereső tag urak sziveskedjenek beküldeni bizonyítványaik másolatát, hogy előforduló esetekben őket ajánlhassuk. E közvetítésért költség nem terheli sem a földes urat, sem a folyamodó egyesületi tagot, — mivel ezen intézménynek főcélja az, hogy a földbirtokos és bérlő urak támogatását a tag urak javára ezen uton is kinyerje. —

Krocsák G. Emil,
az egyesület ügyvezetője.

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest július 7. | Bécs július. 7.

Buza	9.65 — 10.45 frt	9.50 — 11.25 frt
Rozs	6.75 — 6.90 frt	7.65 — 8.40 frt
Árpa, takarmány	6.50 — 6.90 frt	— — — frt
Árpa, szeszfőzésre	7.00 — 7.10 frt	— — — frt
Árpa, seres	7.30 — 7.50 frt	— — — frt
Zab	5.95 — 6.65 frt	6.65 — 7.10 frt
Törökbuza	6.25 — 6.50 frt	6.75 — 8.10 frt

Budapesti marhavásár július 5-én. Összes felhajtás 2312 db. nagy és 2249 apró marha. Ebből eladatott 18 db. bika, 969 db. ökör, 500 db. vágó tehén, 142 db. fejős tehén, 290 db. bival, 395 db. borju, — db. juh. Árak: bika darabonként 135—175 frt, ökör páronként 260—325 frt, vágó tehén páronként 220—260 frt, fejős tehén darabonként 90—150 frt, bival páronként 140—200 frt, borju darabonként 10—15 frt, bárány páronként — — frt, juh páronként — — frt. Húsarak 100 kilonként: ökörhús 57—59 frt, tehénhús 52—54 frt, borjuhús 12—25 frt, bivalhús 48—52 frt.

Bécsi marhavásár július 3-án. Összes felhajtás 3523 drb és pedig 1947 drb. magyar, 1147 drb. lengyel és 429 drb. német fajta, melyből 3391 drb. ökör, 51 drb. tehén, 70 drb. bika és 11 db. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 58½—63 frt, lengyel 60—64 frt, német 60—64 frt, tehén 52—57 frt, bika 50—55 frt, bival — frt. Lábán darabonként 135—215 frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár július 6-ikán. (Az első magyar sertéshizláló és kölcsönelőgező részvénytársaság je-

lentése.) Az e heti üzlet a mult hetihez képest változatlan árak és nyereszkeskedési kedv nélkül nyugodt hangulat mellett folyt le.

Miután a szájs- és körömfájás Galicziában a sertések között ismét terjedőben van, a német birodalmi kormány a galicziai sertések bevitelét Németországba betiltotta.

Hogy tehát Magyarországból a sertés kivitel a Galicziában uralkodó ragályos betegség miatt esetleg meg ne akadályoztassék, a nagyméltóságú magyar királyi kereskedelmi miniszterium hasonlólág Galiczia-felé szigorú határzárt rendelt el.

A nagyméltóságú magy. kir. kereskedelmi miniszterium ezen üdvös intézkedése, a legközelebbi kiviteli évadra valószínűleg előnyös határu leend.

Heti átlagárak: magyar vál. áru 260—300 kilogramm nehéz 58—59 krajczárral, 220—260 klgr. nehezek 57½—58½ kr. Öreg 300 kilogramm tulli 57 kr, vidéki sertés 56—57 kr. Transitóban: szerbiai 54½—57½ kr, romániai 55—56½ kr, tuskés 51 kr tiszta kilogrammonként. — Összes felhajtás: 7042 darab, összes elhajtás 8315 drb.

Bécsi sertésvásár július 3-án. Összes felhajtás 5867 drb. és pedig 1446 drb. nehéz, 1782 drb. középnehéz és 2639 drb. süldő; melyből 2831 drb. magyar, 2639 drb. orosz-lengyel, 295 drb. szerb és 102 drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 52—54½ frt, középnehéz 48—51 frt, süldő 40—47 frt; szalonna és zsír 65—66 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetés.

Uj puskamüves üzlet!

OSVATH PÁL

Kolozsvárt, hidutca 19. szám.

Ajánlja a n. é. vadászat-kedvelő közönség
(13.) figyelmébe 3-3.

PUSKAMÜVES

üzletét, hol mindennemű megrendelések nemkülönbön átalakítások és javítások jutányos áron, felelősség mellett felvállaltatnk.

Vidéki megrende'ések azonnal eszközöltetnek.

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter							100 kilo		1 köb-	1 kilo
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozsa	árpa	zab	török-buza	széna	szalma	tüzifa	meter	marha-hús
k r a j e z á r o k b a n												
Balázsfalva	julius	5	550	425	400	—	300	400	—	—	260	40
Báofi-Hunyad	junius	26	700	600	500	—	200	500	—	—	160	40
Besztercze	julius	3	650	500	—	—	280	450	420	210	320	36
Brassó	julius	6	650	530	410	330	235	440	325	320	240	44
Csik-Szereda	julius	4	750	600	500	425	300	550	250	80	200	36
Deés*	julius	3	760	680	580	320	370	640	600	240	320	40
Déva*	julius	7	1000	820	760	—	350	640	200	90	230	40
Dicső-Szent-Márton	julius	4	600	450	450	—	250	450	380	280	200	44
Erzsébetváros	julius	7	650	500	450	—	300	450	300	180	250	44
Fogaras	julius	6	650	—	400	—	225	475	200	160	215	42
Gyula-Fehérvár	julius	7	650	550	500	—	300	450	250	—	245	46
Gyergyó-Szent-Miklós	julius	7	800	750	525	500	350	575	320	300	160	40
Hátszeg	julius	2	750	720	530	350	270	530	150	20	300	42
Kézdi-Vásárhely	julius	5	620	550	460	400	270	540	440	120	300	40
Kolozsvár	julius	5	630	—	470	—	201	425	400	190	300	48
Maros-Ludas	május	25	600	500	500	—	250	430	—	—	300	44
Maros-Vásárhely	julius	5	580	410	470	360	225	450	320	200	450	44
Medgyes	julius	5	605	550	450	—	275	435	210	110	235	40
Nagy-Enyed	julius	5	600	500	400	—	325	425	500	180	280	44
Nagy-Szeben	junius	26	610	490	480	—	250	480	300	220	300	44—46
Nagy-Várad	julius	3	710	570	525	355	230	455	440	250	350	52
Segesvár	julius	5	660	470	460	—	250	470	200	130	170	44
Sepsi-Szent-György	julius	9	660	—	440	310	230	450	300	180	200	44
Szamosujvár	julius	9	660	510	550	—	230	470	220	80	240	40
Szász-Régen	julius	5	510	400	460	—	245	475	370	140	250	40
Szász Sebes	julius	5	700	550	475	—	325	450	170	150	240	44
Szászváros	julius	7	710	590	510	—	290	490	200	70	210	40
Székely-Udvarhely	julius	3	750	500	450	—	250	500	260	40	280	40
Szilágy-Somlyó	julius	6	600	505	490	—	180	470	300	150	390	40
Teke	julius	2	550	450	425	—	225	460	200	20	300	36
Torda	junius	23	600	400	450	350	225	420	100	15	450	44

A *-al jegyzett árak metermázsára vonatkoznak.

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája.

Árszabály tér szerint		s z e r i h i r d e t é s n é l b é l y e g g e l e g y ü t t																									
		1	1-3	1-6	1-12	1-18	1-26	1-30	1-36	1-40	1-52	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1/16 oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60	frt	kr	frt	kr	frt	kr
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10	frt	kr	frt	kr	frt	kr
3/16 oldal	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60	frt	kr	frt	kr	frt	kr
	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35	frt	kr	frt	kr	frt	kr
4/16 oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60	frt	kr	frt	kr	frt	kr
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35	frt	kr	frt	kr	frt	kr
2/16 oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60	frt	kr	frt	kr	frt	kr
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1/16 oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60	frt	kr	frt	kr	frt	kr
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10	frt	kr	frt	kr	frt	kr

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 krajával számítatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyed rész

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Nyomatott Gámán János örököseinél, közép-utca Minorita-épület.